

Bilag til beretning vedr. tillidsskabende foranstaltninger

af en fortsættelse af drøftelserne på Stockholm konferencen karakteriseret af NATO-landenes understregning af betydning af udveksling af informationer og WTO landenes fremhævelse af betydningen af begrænsende foranstaltninger og af inddragelse af navnlig sømilitære elementer i et CSBM regime. Hvorvidt det i CSBM forhandlingerne vil lykkes at bryde den nuværende march på stedet, vil blandt andet afhænge af, hvorledes NNA landene håndterer deres fælles udspil. Koncentrerer de sig om udspillet, kan indflydelsen blive betydelig. Omvendt vil en blotlæggelse af de betydeligt forskellige interesser og prioriteringer, som består mellem NNA landene, i hvert fald for en tid, kunne svække deres udsigter til at tilføre forhandlingerne nogen væsentlig fremdrift. I denne situation er det væsentligt for vesten nøje at kende konsekvenserne af sømilitære CSBM'er og om muligt nærme sig NNA landene for sammen med dem at række efter en pragmatisk løsning, der ikke blotlægger NATOs maritime livsnerve, men som nok kan medvirke til fortsat afspænding og forøget tillid.

3. WTO rationale for sømilitære foranstaltninger

Det vestlige synspunkt er, at det generelt ikke af hensyn til alliancens sikkerhed anses for acceptabelt at indføre sømilitære foranstaltninger, der begrænser NATO flådernes muligheder. Der foreligger derfor heller ikke endnu substansforslag fra vestlig side.

Som modpol hertil foreligger WTO landenes holdninger. Det anføres fra østlig side, at vestlige flåde- og flyoperationer i europæiske og tilstødende farvande og lufrum kan udgøre en alvorlig trussel imod WTO sikkerhed. Manglen på rettidig information om sådanne aktiviteter og muligheden for misforståelser kan indebære risiko for en væbnet konflikt. På denne baggrund er det vigtigt at udvide foranstaltningerne vedrørende notifikation, observation og begrænsninger til også at omfatte fly- og flådeaktiviteter indenfor zonen, hvor de tillidsskabende foranstaltninger foreslås iværksat.

3.1. Forslagenes hovedindhold

De østlige forslag indebærer krav om notifikation af:

- Flådeøvelser (tidsramme 1 år).
- Forskydninger af flådestyrker til eller indenfor en bestemt zone.
- Overførsel af flåde- og flådeflystyrker fra en stat til en anden.
- Invitation af observatører til mellemstore og store flådeøvelser.
- Begrænsninger i øvelsernes størrelse, varighed og antal.
- Forbud mod afholdelse af øvelser i stræder, områder med stærk trafik og/eller fiskeriaktivitet.
- Incidentaftaler.

3.2. Vestlige positioner

Det er fra vestlig side fremhævet, at foranstaltninger på flådesiden vil begrænse alliancens muligheder for at udnytte princippet om havenes frihed, ligesom mulighederne for reaktion i en krise vil reduceres. Det fremføres endvidere, at flådestyrkernes afskrækkende effekt – især baseret på den iboende fleksibilitet og mobilitet – vil blive reduceret, såfremt foranstaltningerne iværksættes. De foreslåede foranstaltninger vurderes samtidig at medføre en uønsket påtrykning af observatører med deraf følgende mulig blottelse af hemmelige områder ombord i skibene. Foranstaltningerne vil endvidere direkte påvirke det militære beredskab i negativ retning, ligesom adgang til en række havområder i øvelsesmæssig henseende vil blive begrænset.

Den vestlige alliance – der i en krise eller krig med WTO er særdeles afhængig af tilførsel af forstærkninger og forsyninger over Nordatlanten fra USA til Europa – har på denne baggrund hidtil ikke ønsket at forhandle foranstaltninger, der begrænser flådestyrkernes muligheder og som dermed fundamentalt lægger hindringer i vejen for alliancens forstærkningsstrategi.

Derimod er WTO landene ikke afhængige af en maritim strategi og har ingen ulemper, men derimod væsentlige fordele ved eventuelle be-